

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 31.08.1960, sp. zn. 4 Cz 66/60, ECLI:CZ:NS:1960:4.CZ.66.1960.1

Číslo: 17/1961

Právní věta: Ustanovenie § 41 zák. č. 55/1965 Zb. o zmene dávky a jej vrátení v prípade priznania dávky na podklade omylu v skutkových okolnostiach, sa vzťahuje aj na prípady zisťovania zdravotného stavu, ktorým je podmienená invalidita, ako aj straty zárobkovej schopnosti v dôsledku úrazu.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 31.08.1960

Spisová značka: 4 Cz 66/60

Číslo rozhodnutí: 17

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Důchod

Předpisy: 55/1956 Sb. § 41

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 17/1961 sb. rozh.

Ustanovenie § 41 zák. č. 55/1965 Zb. o zmene dávky a jej vrátení v prípade priznania dávky na podklade omylu v skutkových okolnostiach, sa vzťahuje aj na prípady zisťovania zdravotného stavu, ktorým je podmienená invalidita, ako aj straty zárobkovej schopnosti v dôsledku úrazu.

(Rozhodnutie Najvyššieho súdu z 31. augusta 1960, 4 Cz 66/60).

Navrhovateľovi bol priznaný ako vojnovému invalidovi zaopatrovací dôchodok podľa § 17 zák. č. 164/1946 Zb., ktorý bol v zmysle ustanovenia vl. nar. č. 53/1956 Zb. upravený na sumu 350 Kčs mesačne; miera strát zárobkovej schopnosti spôsobená vojnovými udalosťami bola zhodnotená na 65 %. Navrhovateľovi bol tento dôchodok ponechaný v nezmenenej výške i po 1. januári 1957 so zreteľom na ustanovenie § § 82, 85 zák. č. 55/1956 Zb. a § 3 ods. 1 písm. c) vyhl. č. 1/1957 Ú. v.

Rozhodnutím Slovenského úradu sociálneho zabezpečenia bola zastavená 1. februára 1958 navrhovateľovi výplata invalidného dôchodku (zaopatrovacieho pôžitku) a bol mu priznaný dôchodok podľa zákona č. 164/1946 Zb. za 35 % stratu zárobkovej schopnosti vo výške 55 Kčs mesačne; rozhodnutie vychádzalo z posudku OPKSZ, ktorá uznala navrhovateľa len 35 % stratou zárobkovej

schopnosti.

Ľudový súd v Prešove, ktorý rozhodoval o opravnom prostriedku navrhovateľa do rozhodnutia odporcu, čiastočne vyhovel jeho opravnému prostriedku, napadnuté rozhodnutie odporcu zrušil a navrhovateľovi priznal čiastočný invalidný dôchodok vo výmere 60 % v doterajšej výške dôchodku, teda vo výške 210 Kčs mesačne, a to od 1. februára 1958. Svoje rozhodnutie oprel ľudový súd o posudok KPKSZ, podľa ktorého následky vojnového zranenia nerobia navrhovateľa neschopným k výkonu akejkoľvek sústavnej zárobkovej činnosti, ale len k výkonu menej kvalifikovaného zamestnania, pričom u navrhovateľa nastal podstatný pokles zárobku. Je teda navrhovateľ čiastočne invalidný podľa zásad vyjadrených vo vyhláške č. 250/1956 Ú. v. Prislúcha mu preto analogicky podľa § 82 ods. 4 zák. č. 55/1956 Zb. čiastočný invalidný dôchodok vo výške 60 % doterajšieho dôchodku.

Krajský súd v Prešove rozsudok súdu prvej stolice potvrdil. Priznanie dôchodku odôvodnil tým, že ustanovenie § 41 ods. 1 zák. č. 55/1956 Zb. nedovoľuje vziať, resp. znížiť už raz priznaný dôchodok bez zmeny zdravotného stavu dôchodcu, pretože hodnotenie zdravotného stavu nemožno podradiť pod pojem „omylu v skutkových okolnostiach“. Omyl v skutkových okolnostiach je omyl v skutkových podmienkach, ktoré sú rozhodné pre nárok na dávku. Zdravotný stav navrhovateľa – následky zranenia z roku 1945 – je ten, aký tu bol v dobe priznania invalidného zaopatrovacieho pôžitku; len právne posúdenie sa zmenilo. Nárok na invalidný dôchodok mohol byť zmenený alebo zanikol len za podmienok uvedených v § 91 ods. 2 veta druhá zák. č. 99/1948 Zb., tj. ak nie je tu už nepriaznivý zdravotný stav, ktorý podmieňuje invaliditu; dôvodom odňatia alebo zníženia invalidného dôchodku môže byť teda len také zlepšenie zdravotného stavu, ktoré spôsobuje, že dôchodca poberajúci invalidný dôchodok prestane byť invalidným. Preto, ak zdravotný stav dôchodcu je v dobe úpravy dôchodku ten, aký bol v dobe jeho priznania, nie je zákonného podkladu pre zmenu dávky.

Najvyšší súd rozhodol na sťažnosť pre porušenie zákona podanú predsedom Najvyššieho súdu, že rozsudkom krajského súdu bol porušený zákon.

Odôvodnenie :

Krajský súd došiel k záveru, že vzhľadom k tomu, že následky zranenia zostali tie samé, aké boli v dobe priznania invalidného zaopatrovacieho pôžitku, nie je možná zmena pôvodného rozhodnutia. S týmto stanoviskom krajského súdu sa nemožno stotožniť.

Podľa dôvodovej zprávy k § 41 zák. č. 55/1956 Zb. prevzal zákon v podstate ustanovenie § 109 zák. č. 99/1948 Zb. Toto ustanovenie bolo v judikatúre (zrov. napr. Cz 520/52, Cpo VIII 68/51, Cpo 357/50) vyložené tak, že dopadá i na prípady zisťovania zdravotného stavu, ktorým je podmienená invalidita, ako aj následkov úrazu vyjadrených v percentách. I tu totiž ide o skutkové podmienky nároku a nebolo preto možno z dosahu § 109 zák. č. 99/1948 Zb. vylúčiť prípad, kedy bol priznaný dôchodok, resp. stanovené následky úrazu v percentách, pričom sa tak stalo preto, že lekár, ktorý sa existenciou a skúmaním týchto podmienok zaoberal, sa zmýlil. Tu nejde o riešenie právnej otázky, ale o riešenie skutkovej otázky, takže nie je dôvod, prečo by nebolo možno rozhodnutie, ktoré bolo založené na takom omyle, zmeniť podľa § 109 ods. 1 zák. č. 99/1948 Zb. Nie je potom dôvod, prečo by odchylným spôsobom malo byť vyložené ustanovenie § 41 zák. č. 55/1956 Zb., ak toto, ako z dôvodovej zprávy je vidno, je v podstate tohože obsahu. Z toho vyplýva, že ak bola dávka priznaná preto, že sa lekár pri podávaní posudku zmýlil, alebo omylom určil následky úrazu, nie je treba k odňatiu dávky alebo k inému rozhodnutiu, aby nastala zmena v pomeroch ináč rozhodných pre vymernenie dávky, ale stačí, ak sa bezpečne zistí, že dávka v priznanej výške dôchodcovi nepatrí, pretože bola priznaná na základe omylu.

Krajský súd vychádzajúc v danom prípade, ako je zhora uvedené, z odchylného názoru, nezaoberal sa tým, či z tohto hľadiska sú dané predpoklady § 41 zák. č. 55/1956 Zb. a nezaoberal sa tým, či snád

vzhľadom k určitému prispôsobeniu stavu trvajúceho po určitú dobu nenastalo zlepšenie, ktoré by odôvodňovalo iné rozhodnutie vo veci. Treba dodať, že súd nemohol prípad posudzovať podľa § 91 ods. 2 veta druhá zák. č. 99/1948 Zb., pretože toto ustanovenie bolo zrušené zákonom o sociálnom zabezpečení, ale podľa prechodných ustanovení zák. č. 55/1956 Zb., tj. podľa § 81 ods. 2 písm. b), podľa ktorého zaopatrovacie pôžitky invalidov vymerané podľa zák. č. 164/1946 Zb. pre stratu zárobkovej schopnosti do 65 % môžu byť znížené alebo odňaté len pokiaľ by to pripúšťali doterajšie predpisy.

Za tohto stavu porušil súd zákon v ustanoveniach § 1, § 59, § 88 ods. 2, § 93 o. s. p. v spojení s ustanovením § 41 ods. 1 zák. č. 55/1956 Zb.

Poznámka:

Zásada uvedená v právnej vete rozhodnutia sa vzťahuje aj na odškodnenie zdravia podľa skôr platného zákona č. 164/1946 Zb.